

Python: функції та змінні

Прикладна аналітика при розробці ІТ

Ігор Мірошніченко

КНУ імені Тараса Шевченка, ФІТ

Прикладна аналітика при розробці ІТ

ЗМІСТ

- Про мене
- DataCamp Group
- Мотивація
- Функції
- Змінні
- Рядки
- Числа
- Власні функції

ПРО МЕНЕ

- Мірошниченко Ігор Вікторович
- кандидат економічних наук, доцент
- доцент кафедри технологій управління, ФІТ, КНУ імені Тараса Шевченка
- доцент кафедри математичного моделювання та статистики, ІІТЕ, КНЕУ
- викладач Міжнародного інституту бізнесу (МВА)

✉ ihor.miroshnichenko@kneu.ua

📍 Data Mirosh

🌐 [@ihormiroshnichenko](#)

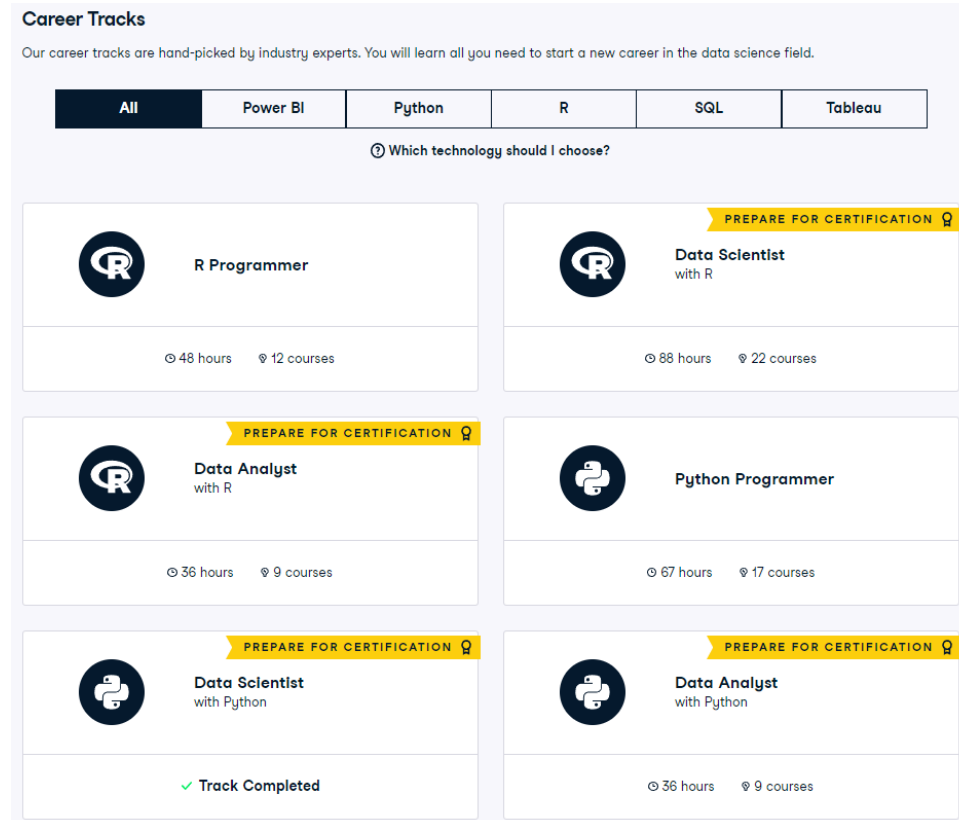
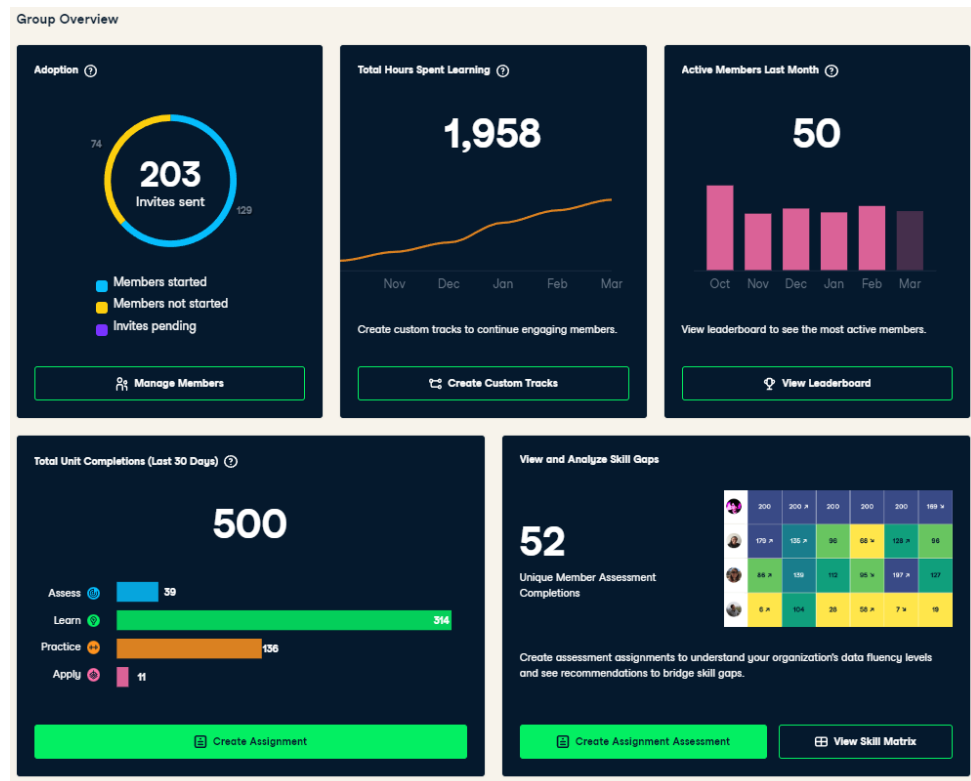
🐙 [@aranaur](#)

🏠 [aranaur.rbind.io](#)

DATACAMP GROUP

DATAACAMP GROUP

DATA CAMP GROUP

Як долучитися?

1. Приєднатися до телеграм-каналу **Data Mirosh**
2. Зареєструйтесь на **DataCamp**
3. Приєднайтесь до класу за **посиланням**

Примітка

Клас буде активний **з 11 жовтня 2023 року до 11 квітня 2023 року**, після чого буде відкрито наступний потік. Слідкуйте за оновленнями.

МОТИВАЦІЯ

Прикладна аналітика при розробці ІТ

ОСНОВНІ ГРАВЦІ

- **R / Python / Julia** - мови програмування
- **SQL** - мова для роботи з базами даних
- **Статистика** - наука про збір, обробку, аналіз та інтерпретацію даних

ВСТАНОВЛЕННЯ PYTHON

Windows

Linux

MacOS

1. Завантажити та запустити **Python** актуальної версії.
2. Відкрити командний рядок: `cmd`
3. Виконати у командному рядку: `pip install numpy`
4. Виконати у командному рядку: `pip install pandas`
5. Виконати у командному рядку: `pip install jupyter`
6. Запустити **jupyter**: виконати у командному рядку: `jupyter-notebook`

Порада

Рекомендую використовувати Chocolatey: <https://aranaur.rbind.io/blog/2023/01>

ХМАРНІ СЕРВІСИ

1. Google Colab
2. Jupyter Notebook
3. Posit.cloud

IDE

1. Visual Studio Code
2. PyCharm
3. RStudio

ФУНКЦІЇ

Прикладна аналітика при розробці ІТ

ФУНКЦІЇ

- **Функція** - це дія або дієслово, яке дозволяє вам робити щось у програмі.
- **Аргументи** - це вхідні дані для функції, які якимось чином впливають на її поведінку.

```
1 print('Привіт, світ!')
```

Привіт, світ!

У програмуванні така дія називається побічним ефектом (анг. **side effects**). Він може бути візуальним, звуковим, виконувати запису файл або базу даних тощо.

БАГИ

Баг - це помилка у програмі. Вони можуть приймати найрізноманітніші форми і наша задача навчитися виправляти їх.

```
1 print('Привіт, світ!'
```

```
SyntaxError: incomplete input (4260497653.py, line 1)
```

HARD CODING

```
1 input('Як тебе звати? ') # Гаррі  
2 print('Привіт, Гаррі')
```

Привіт, Гаррі

```
1 input('Як тебе звати? ') # Герміона  
2 print('Привіт, Гаррі')
```

Привіт, Гаррі

ЗМІНІ

Прикладна аналітика при розробці IT

ЗАГАЛЬНЕ ПРО ЗМІННІ

Змінна - це просто контейнер для якогось значення всередині комп'ютера або всередині вашої програми.

При виборі імені змінної давайте дотримуватись певних правил, щоб наш код виконувався без помилок та його було зручно читати:

- Ім'я змінної починається з літери;
- Для імен змінних використовуватимемо маленькі літери з підкресленням замість пробілу;
- Ім'я змінної не повинно співпадати з назвою ключових слів Python:

1	False	await	else	import	pass
2	None	break	except	in	raise
3	True	class	finally	is	return
4	and	continue	for	lambda	try
5	as	def	from	nonlocal	while
6	assert	del	global	not	with
7	async	elif	if	or	yield

ОПЕРАТОР ПРИСВОЄННЯ

Для створення змінних використовується оператор присвоєння `=`.

```
1 name = input('Як тебе звати? ') # Гаррі  
2 print('Привіт, name')
```

Привіт, name

```
1 name = input('Як тебе звати? ') # Гаррі  
2 print('Привіт,')  
3 print(name)
```

Привіт,
Гаррі

КОМЕНТАРІ ДО КОДУ

Коментарі - це примітки до вашого коду. Вони не виконуються і не впливають на роботу програми.

Для створення коментарів використовується символ #.

```
1 # Запитати користувача про ім'я
2 name = input('Як тебе звати? ') # Гаррі
3
4 # Вивести привітання
5 print('Привіт,')
6 print(name)
```

А що якщо необхідно написати коментар, який займе декілька рядків? В такому випадку можна використати спеціальну техніку використовуючи потрібні лапки (одинарні або подвійні):

```
1 '''
2 Запитати користувача про ім'я
3 і вивести привітання
4 '''
5 name = input('Як тебе звати? ') # Гаррі
6 print('Привіт,')
7 print(name)
```

ПСЕВДОКОД

Псевдокод - це неформальна форма запису. Це просто використання природної мови, щоб висловити свої думки лаконічно, методично, алгоритмічно тощо.

```
1 # Запитати користувача про ім'я  
2  
3 # Вивести привітання
```

Псевдокод - це гарний спосіб структурувати список справ, особливо якщо ви поки не знаєте, як писати код.

ВИРІШЕННЯ РІЗНИМИ СПОСОБАМИ

Давайте у середині функції `print()` “додамо” змінну `name`.

```
1 # Запитати користувача про ім'я
2 name = input('Як тебе звати? ') # Гаррі
3
4 # Вивести привітання
5 print('Привіт,' + name)
```

Привіт,Гаррі

Позбавимось естетичної помилки, додавши пробіл між словами:

```
1 # Запитати користувача про ім'я
2 name = input('Як тебе звати? ') # Гаррі
3
4 # Вивести привітання
5 print('Привіт, ' + name) # додали пробіл після коми
```

Привіт, Гаррі

Передамо декілька аргументів:

```
1 # Запитати користувача про ім'я
2 name = input('Як тебе звати? ') # Гаррі
3
4 # Вивести привітання
5 print('Привіт,', name)
```

Привіт, Гаррі

The background of the slide features a complex, abstract network diagram. It consists of numerous small, colored circular nodes (red, green, blue, yellow, and orange) connected by thin, light gray lines. The nodes are distributed across the slide, with some forming dense clusters and others existing as isolated points or small groups. The overall effect is a sense of interconnectedness and data flow.

РЯДКИ

Прикладна аналітика при розробці ІТ

ДОКУМЕНТАЦІЯ

Весь цей час ми працювали з рядками - `str`, послідовність тексту.

Давайте повернемося до одного з попередніх варіантів написання програми з подвійним використанням функції `print()`:

```
1 # Запитати користувача про ім'я
2 name = input('Як тебе звати? ') # Гаррі
3
4 # Вивести привітання
5 print('Привіт, ')
6 print(name)
```

Привіт,
Гаррі

Чи можна вирішити “проблему” іншим способом? Так:

`print(*objects, sep=' ', end='\n', file=None, flush=False)`

Примітка

Документація до Python доступна на docs.python.org.

ДОКУМЕНТАЦІЯ

Варіант 1:

```
1 # Запитати користувача про ім'я
2 name = input('Як тебе звати? ') # Гаррі
3
4 # Вивести привітання
5 print('Привіт, ', end='')
6 print(name)
```

Привіт, Гаррі

Варіант 2:

```
1 # Запитати користувача про ім'я
2 name = input('Як тебе звати? ') # Гаррі
3
4 # Вивести привітання
5 print('Привіт', name, sep=', ')
```

Привіт, Гаррі

F-РЯДКИ

f-рядки - це рядки, які містять обчислювальні вирази.

Щоб створити f-рядок, ми використовуємо літеру **f** перед першими лапками або апострофом.

Вирази, які ми хочемо обчислити, ми пишемо в фігурних дужках **{ }**:

```
1 # Запитати користувача про ім'я
2 name = input('Як тебе звати? ') # Гаррі
3
4 # Вивести ім'я
5 print(f'Привіт, {name}')
```

Привіт, Гаррі

F-РЯДКИ

Раніше використовувались такі способи:

1. За допомогою оператора %:

```
1 name = "Гаррі"  
2 age = 11  
3 print("My name is %s and I am %d years old" % (name, age))
```

My name is Гаррі and I am 11 years old

2. За допомогою методу format:

```
1 name = "Гаррі"  
2 age = 11  
3 print("Моє ім'я {}. Мені {} років.".format(name, age))
```

Моє ім'я Гаррі. Мені 11 років.

```
1 name = "Гаррі"  
2 age = 11  
3 print("Моє ім'я {1}. Мені {0} років.".format(name, age))
```

Моє ім'я 11. Мені Гаррі років.

```
1 print("Моє ім'я {name}. Мені {age} років.".format(name='Гаррі', age=11))
```

Моє ім'я Гаррі. Мені 11 років.

МЕТОДИ РЯДКІВ

Методи - це функції, які виконуються на об'єкті.

```
1 # Запитати користувача про ім'я
2 name = input('Як тебе звати? ') # '  гаррі  '
3
4 # Вивести ім'я
5 print(f'Привіт, {name}')
```

Привіт, гаррі

Як бачите, ім'я виводиться з пробілами на початку і в кінці. Якщо ми хочемо видалити пробіли з початку і кінця рядка, ми можемо використати метод `.strip()`:

```
1 # Запитати користувача про ім'я
2 name = input('Як тебе звати? ') # '  гаррі  '
3
4 # Вивести ім'я
5 print(f'Привіт, {name.strip()}')
```

Привіт, гаррі

МЕТОДИ РЯДКІВ

Вже краще, але що робити з ім'ям, яке введене з маленької літери? Ми можемо використати метод `.capitalize()`, щоб перетворити першу літеру рядка на велику:

```
1 # Запитати користувача про ім'я
2 name = input('Як тебе звати? ') # '  гаррі  '
3
4 # Вивести ім'я
5 print(f'Привіт, {name.strip().capitalize()}')
```

Привіт, Гаррі

МЕТОДИ РЯДКІВ

Тепер розглянемо приклад, коли користувач вводить не тільки ім'я, але і прізвище:

```
1 # Запитати користувача про ім'я
2 name = input('Як тебе звати? ') # '  гаррі поттер  '
3
4 # Вивести ім'я
5 print(f'Привіт, {name.strip().capitalize()}')
```

Привіт, Гаррі поттер

Метод `.capitalize()` перетворює **першу літеру** рядка на велику. Але якщо нам необхідно записати і ім'я, і прізвище з великої літери? Ми можемо використати метод `.title()`:

```
1 # Запитати користувача про ім'я
2 name = input('Як тебе звати? ') # '  гаррі поттер  '
3
4 # Вивести ім'я
5 print(f'Привіт, {name.strip().title()}')
```

Привіт, Гаррі Поттер

МЕТОДИ РЯДКІВ

З іншої сторони, якщо ми хочемо вивести тільки ім'я, а користувач ввів ім'я та прізвище, ми можемо використати метод `.split()`. Цього разу я не буду додавати зайвих пробілів до імені:

```
1 # Запитати користувача про ім'я
2 name = input('Як тебе звати? ') # 'гаррі поттер'
3
4 # Розділити рядок на дві частини
5 first, last = name.split(" ")
6
7 # Вивести ім'я
8 print(f'Привіт, {first.capitalize()}')
```

Привіт, Гаррі

СПЕЦІАЛЬНІ СИМВОЛИ В РЯДКАХ

Часто для форматування тексту необхідно використовувати **спеціальні символи** або **екрановані послідовності**:

Ось деякі з найбільш використовуваних:

- `\n` — перенесення рядка
- `\t` - табуляція
- `\'` - одинарна лапка
- `\"` - подвійна лапка
- `\\` — зворотний слеш

СПЕЦІАЛЬНІ СИМВОЛИ В РЯДКАХ

Розберемо їх використання відразу на прикладі:

```
1 string1 = '\Грифіндор\' - чемпіон з квідичу!\n1996 - 1997'
2 print(string1)
```

'Грифіндор' - чемпіон з квідичу!
1996 - 1997

```
1 print("Привіт\nсвіт!")
```

Привіт
світ!

```
1 print("C:\\Users\\user\\Desktop\\file.txt")
```

C:\Users\user\Desktop\file.txt

```
1 print("Ім'я:\tГаррі")
```

Ім'я: Гаррі

```
1 print('Кам\'яні стіни, як і в «Грінготсі», освітлювали смолоскипи')
```

Кам'яні стіни, як і в «Грінготсі», освітлювали смолоскипи

```
1 print("Кам'яні стіни, як і в «Грінготсі», освітлювали смолоскипи")
```

Кам'яні стіни, як і в «Грінготсі», освітлювали смолоскипи

Примітка

Документація до методів рядків у Python доступна за посиланням.

РЯДКИ ТА ЇХ НЕЗМІНЮВАНІСТЬ

Рядки належать до незмінних об'єктів у Python. Які практичні наслідки виникають з того факту, що рядки, на відміну від списків, є незмінними об'єктами?

Щоб показати, що рядки є незмінюваними об'єктами, ми можемо використати такий приклад коду:

```
1 my_string = "abcde"  
2 my_string[0] = "f"
```

`TypeError: 'str' object does not support item assignment`

Якщо ми хочемо створити новий рядок на основі існуючого, то ми повинні створити новий об'єкт рядка:

```
1 my_string = "abcde"  
2 new_string = "f" + my_string[1:]  
3 print(new_string)
```

`fbcde`

ЧИСЛА

Прикладна аналітика при розробці ІТ

ЦІЛІ ЧИСЛА

Цілі числа, `int` (англ. *integer*) - це окремий тип даних у Python.

Операції з числами:

- `+`: додавання
- `-`: віднімання
- `*`: множення
- `**`: зведення в ступінь
- `/`: ділення
- `//`: цілочислове ділення, арифметична операція, результатом якої є ціла частина частки, отриманого поділом одного цілого числа на інше ціле число
- `%`: залишок від ділення

ЦІЛІ ЧИСЛА

Давайте подивимось, чи зможемо ми створити власний маленький калькулятор:

```
1 # Запитати користувача про перше число
2 first_number = input('Введіть перше число: ') # '1'
3
4 # Запитати користувача про друге число
5 second_number = input('Введіть друге число: ') # '2'
6
7 # Вивести результат додавання
8 print(f'Результат додавання: {first_number} + {second_number} = {first_number + second_number}')
```

Результат додавання: 1 + 2 = 12

Функція `input()` завжди повертає рядок. Щоб вирішити цю проблему, нам потрібно перетворити рядок у ціле число. Для цього ми можемо використати функцію `int()`:

```
1 # Запитати користувача про перше число
2 first_number = int(input('Введіть перше число: ')) # '1'
3
4 # Запитати користувача про друге число
5 second_number = int(input('Введіть друге число: ')) # '2'
6
```

ЦІЛІ ЧИСЛА

Взагалі то ми можемо написати весь наш калькулятор у одному рядку:

```
1 print(f'Результат додавання: {int(input("Введіть перше число: ")) + int(input("Введіть друге число: "))}
```

Результат додавання: 3

Однак далеко не завжди перетворення типів проходить без помилок, наприклад, ми не зможемо зробити таке перетворення:

```
1 a = 'my number is 42'  
2 b = int(a) # отримаємо помилку
```

ValueError: invalid literal for int() with base 10: 'my number is 42'

Це означає, що рядок `'my number is 42'` не може бути відразу представлена як ціле число. Ми могли б взяти з цього рядка лише число `42` і перевести його до цілого числа. Скоро ми навчимося так робити.

Примітка

Якщо ви хочете дізнатися більше про цілі числа, то можете прочитати [документацію](#).

ДРОБОВІ ЧИСЛА

Python також підтримує **числа з плаваючою комою** (англ. *floating point numbers*). Це числа, які мають дробову частину. Наприклад, **3.14** - число з плаваючою комою.

Щоб використати число з плаваючою комою, ми можемо використати **float()**:

```
1 # Запитати користувача про перше число
2 first_number = float(input('Введіть перше число: ')) # '1.2'
3
4 # Запитати користувача про друге число
5 second_number = float(input('Введіть друге число: ')) # '3.4'
6
7 # Вивести результат додавання
8 print(f'Результат додавання: {first_number} + {second_number} = {first_number + second_number}')
```

Результат додавання: 1.2 + 3.4 = 4.6

Примітка

Якщо ви хочете дізнатися більше про числа з плаваючою комою, то можете прочитати [документацію](#).

ОКРУГЛЕННЯ

Для округлення чисел з плаваючою комою ми можемо використати функцію `round()`:

`round(number, ndigits=None)`

- `number` - число, яке ми хочемо округлити
- `ndigits` - кількість знаків після коми, до якої ми хочемо округлити число. Якщо ми не вказуємо цей аргумент, то число буде округлено до найближчого цілого.

```
1 # Запитати користувача про перше число
2 first_number = float(input('Введіть перше число: ')) # '1.2'
3
4 # Запитати користувача про друге число
5 second_number = float(input('Введіть друге число: ')) # '3.4'
6
7 # Вивести результат додавання
8 print(f'Результат додавання: {first_number} + {second_number} = {round(first_number + second_number)}')
```

Результат додавання: 1.2 + 3.4 = 5

ФОРМАТУВАННЯ ЧИСЕЛ

Давайте додамо 1 до 999:

```
1 # Запитати користувача про перше число
2 first_number = float(input('Введіть перше число: ')) # '1'
3
4 # Запитати користувача про друге число
5 second_number = float(input('Введіть друге число: ')) # '999'
6
7 # Вивести результат додавання
8 print(f'Результат додавання: {first_number} + {second_number} = {round(first_number + second_number)}')
```

Результат додавання: 1 + 999 = 1000

Все ок, але в різних частинах світу використовують різне форматування чисел для зручності читання:

```
1 # Запитати користувача про перше число
2 first_number = float(input('Введіть перше число: ')) # '1'
3
4 # Запитати користувача про друге число
5 second_number = float(input('Введіть друге число: ')) # '999'
6
7 # Вивести результат додавання
8 print(f'Результат додавання: {first_number} + {second_number} = {first_number + second_number:,}')
```

Результат додавання: 1 + 999 = 1,000

ФОРМАТУВАННЯ ЧИСЕЛ

Для округлення, замість `round()` можна використати спеціальну нотацію `{:.2f}`:

```
1 # Запитати користувача про перше число
2 first_number = float(input('Введіть перше число: ')) # '2'
3
4 # Запитати користувача про друге число
5 second_number = float(input('Введіть друге число: ')) # '3'
6
7 # Вивести результат ділення
8 print(f'Результат ділення: {first_number} / {second_number} = {first_number / second_number:.2f}')
```

Результат ділення: 2 / 3 = 0.67

Примітка

Іноді для розв'язання задачі нам потрібно створити змінну і зберегти в ній нескінченність у математичному сенсі слова. Для цього нам допоможе така форма запису:

```
1 x = float('inf')
```

`float('-inf')` - спеціальне значення для чисел із плаваючою крапкою з негативною нескінченністю.

An abstract network diagram with nodes and connections. The nodes are represented by colored circles (blue, green, yellow, red) and are connected by thin grey lines. The connections form a complex web of triangles and other geometric shapes, suggesting a network structure. The background is white.

ВЛАСНІ ФУНКЦІЇ

КЛЮЧОВЕ СЛОВО `def`

Для створення власних функцій ми використовуємо ключове слово `def`:

```
1 def hello(name):  
2     print('Привіт,', name)  
3  
4 name = input('Введіть ваше ім'я: ') # 'Гаррі'  
5 hello(name)
```

Привіт, Гаррі

Важливо

Зверніть увагу на **відступи** в нашому коді. Відступ дорівнює **4 пробілам** або одного **табулятора**. В Python відступи дуже важливі, тому що вони вказують на те, що код належить до певного блоку.

```
1 name = 'Гаррі'  
2  
3 def hello(name):  
4     print('Привіт,', name)  
5  
6 hello(name)
```

IndentationError: expected an indented block after function definition on line 3 (2611194764.py, line 4)

ЗНАЧЕННЯ ЗА ЗАМОВЧУВАННЯМ

Іноді нам потрібно задати значення **за замовчуванням** для аргументів функції.

Наприклад, якщо ми хочемо вивести привітання, але не знаємо імені користувача, то ми можемо використати значення за замовчуванням:

```
1 def hello(name='світ'):  
2     print('Привіт, ', name)  
3  
4 hello()
```

Привіт, світ

ГОЛОВНА ФУНКЦІЯ `main()`

Ми можемо зануритися глибше і назвати свою функцію `main()`.

Це **не обов'язкова** вимога, але це певна **конвенція** у світі програмування. Це означає, що це головна функція, яка виконується, коли ми запускаємо нашу програму. Давайте спробуємо це зробити:

```
1 def main():
2     name = input('Введіть ваше ім'я: ') # 'Гаррі'
3     hello(name)
4
5 def hello(name):
6     print('Привіт,', name)
7
8 main()
```

Привіт, Гаррі

Викликаючи головну функцію `main()` таким чином, це позбавляє нас від проблем з порядком записів у коді. Таким чином, ми можемо організувати свій код і впорядкувати його.

ОБЛАСТЬ ВИДИМОСТІ

Змінні, які ви визначаєте всередині функції, не будуть доступні за межами цієї функції:

```
1 def main():
2     name = 'Гаппі'
3     hello()
4
5 def hello():
6     print('Привіт,', name)
7
8 main()
```

NameError: name 'name' is not defined

Щоб зробити змінну доступною за межами функції, ми можемо використати ключове слово **global**:

```
1 def main():
2     global name
3     name = 'Рон'
4     hello()
5
6 def hello():
7     print('Привіт,', name)
8
9 main()
```


ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

📁 Матеріали курсу

✉ ihor.miroshnychenko@kneu.ua

📍 Data Mirosh

🌐 [@ihormiroshnychenko](#)

🐙 [@aranaur](#)

🏠 aranaur.rbind.io

